

Karelia-ammattikorkeakoulu
Metsätalousinsinööri (AMK)

Metsästysseuran jäsenten suhtautuminen riistametsänhoitoon

Aino Temonen

Opinnäytetyö, marraskuu 2022

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2022
Metsätalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Aino Temonen

Nimeke
Metsästysseuran jäsenten suhtautuminen riistametsänhoitoon

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä tutkittiin eteläsavolaisen metsästysseuran, Enonkosken Riistamiehet ry:n metsää omistavien jäsenten suhtautumista riistametsänhoitoon. Tutkimuksessa selvitettiin jäsenten asenteita ja osaamista aiheesta sekä heidän oman metsätilansa nykytilannetta riistametsänhoidon näkökulmasta. Tutkimuksessa selvitettiin myös, miten metsästysseuran jäsenet suhtautuvat aiheesta koskeviin koulutuksiin sekä jatkuvaan kasvatukseen yhtenä metsän käsittelyn vaihtoehtona.

Työ toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja sen aineisto hankittiin teemahaastattelujen avulla, joita tehtiin yhteensä 8 kpl. Haastattelut toteutettiin puhelimitse tai käyttäen Microsoft Teams -sovellusta. Haastattelut tallennettiin, minkä jälkeen aineisto litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi tekstimuotoon. Aineiston analyysissä käytettiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

Tulosten perusteella metsää omistavat metsästäjät ovat valveutunut ja aktiivinen metsänomistajaryhmä, joka punnitsee erilaisia vaihtoehtoja metsänhoidossaan ja suhtautuu avoimesti erilaisiin vaihtoehtoihin. Haastateltavat olivat pääsääntöisesti osaavia ja suhtautuvat riistametsänhoitoon positiivisesti. Tutkittava ryhmä suhtautuu mielenkiinnolla jatkuvaan kasvatukseen yhtenä metsänkäsittelyn muotona.

Kieli
suomi

Sivuja 33
Liitteet 1
Liitesivumäärä 2

Asiasanat
riista, metsästys, metsänhoito

THESIS
November 2022
Degree Programme in Forestry

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600

Author
Aino Temonen

Title
Hunting club's members' attitude towards preservation of game in forestry

Abstract

In this thesis, the attitudes and knowledge of game preservation in forestry was mapped among the members' of hunting club called Enonkosken Riistamiehet. In addition to hunting club membership, the interviewees were also owners of forest land. The aim of the study was also to find out the state of these forest lands from the perspective of game. At the same time, interviewees were asked about their attitude towards continuous-cover silviculture and interest in educating themselves on the abovementioned themes such as game preservation in forestry.

This thesis was carried out by qualitative examination method and the research material was acquired by semi-structured interviews. The interviews were arranged in Microsoft Teams or by phone, after which the material was transcribed and analyzed.

It was found out that hunters are well aware and active group of forest owners, who reflect and consider different possibilities and methods when it comes to silviculture. Concerning the preservation of game in forestry, the interviewees were well skilled and had a positive attitude. The interviewees were mainly interested in continuous-cover silviculture and their attitude towards the method was mainly positive.

Language
Finnish

Pages 33
Appendices 1
Pages of Appendices 2

Keywords
game, hunting, forestry

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Metsien monikäyttö	6
3	Metsätalous Suomessa ja Etelä-Savossa	7
3.1	Metsätalous Etelä-Savossa	8
3.2	Metsänomistaja Suomessa ja Kymi-Savon alueella	9
4	Riistametsänhoito	10
4.1	Pienriista ja riistametsänhoito	10
4.2	Hirvi ja riistametsänhoito	12
4.3	Jatkuvapeitteinen metsä ja riista	13
5	Metsästys - harrastamista ja seuratoimintaa	15
5.1	Metsästysseuratoiminta	16
5.2	Enonkosken riistamiehet ry	16
6	Tutkimuksen tavoitteet	17
7	Aineisto ja menetelmät	18
7.1	Aineiston hankinta	18
7.2	Haastattelurunko	19
7.3	Aineiston käsitteleminen ja sisällönanalyysi	20
8	Tutkimuksen eettisyys	21
9	Tulokset	22
9.1	Vastanneet ja lähtötiedot	22
9.2	Tietämys riistametsänhoidosta ja käsitteistä	23
9.3	Asenteet riistametsänhoitoa kohtaan	25
9.4	Oma metsätila ja riistametsänhoito	26
9.5	Suhtautuminen metsän jatkuvaan kasvatukseen	28
9.6	Tiedon saatavuus ja kouluttautuminen	29
10	Pohdinta	29
10.1	Tulosten tarkastelu	29
10.2	Tutkimuksen luotettavuus	31
10.3	Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet	31
	Lähteet	33

Liitteet

Liite 1 Haastattelurunko

1 Johdanto

Monimuotoisuuden turvaaminen metsäluonnossa on perusedellytyksiä kestävänsä metsätalouden harjoittamisessa. Riistan huomioiva metsänhoito on yksi monista keinoista ylläpitää ja edistää metsäluonnon monimuotoisuutta. Riista voidaan katsoa puusta saatavan tulon rinnalla osaksi metsästä saatavaa tuottoa, ja sen menestymistä ja elinoloja voidaan edistää monella erilaisella ja yksinkertaisella keinolla läpi koko metsän kiertoajan. Metsästyksellä on elinkeinona pitkät perinteet suomalaisessa kulttuurissa, ja harrastuksena se on onnistunut säilyttämään suosionsa vuosienkymmenten saatossa. Suomessa ensimmäiset metsästysseurat ovat perustettu 1800-luvun lopulla, jolloin järjestäytyneen metsästystoiminnan katsotaan saaneen alkunsa. (Suomen riistakeskus 2022a; Suomen Metsästäjäliitto 2022a.)

Luonnon monimuotoisuutta vaalivien arvojen yleistymisen sekä hirvenmetsästyksen suosio Suomessa herättivät kiinnostuksen tutkia metsäomaisuutta omistavien metsästäjien tietämystä ja osaamista liittyen riistametsänhoitoon. Pienriistan ja hirven vaatimukset elinympäristöltä ovat hyvin toisistaan poikkeavia ja vaativat metsänhoidollisesti erilaisia ja erisuuruisia toimenpiteitä. (Lindén, Lilja-Rothsten, Saaristo & Keto-Tokoi 2014, 16–22.) Tutkijan oma kiinnostus metsästyksistä sekä metsän monikäytön, monimuotoisuuden ja jatkuvapuiteisuuden edistämistä kohtaan oli edellä mainittujen seikkojen lisäksi yksi tutkimukseen johtaneista syistä.

Tutkimuksessa kartoitettiin eteläsavolaisen metsästysseuran, Enonkosken riistamiehet ry:n metsää omistavien jäsenten suhtautumista riistametsänhoitoon sekä heidän tietämystään aiheesta yleisellä ja käsitteellisellä tasolla. Tutkittava seura ja sen käytössä olevat maa-alueet sijaitsivat Enonkosken kunnassa, Etelä-Savon maakunnassa. Tietämyksen lisäksi tavoitteena oli selvittää asenteita luonnon monimuotoisuuden edistämistä sekä metsän vaihtoehtoisia käsittelytapoja kohtaan. Tutkimus suoritettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja toteutettiin teemahaastattelujen avulla.

2 Metsien monikäyttö

Metsien monikäyttö tarkoittaa sanansa mukaisesti metsän tarjoamien hyödykkeiden käyttöä monipuolisesti (taulukko 1). Metsä tarjoaa puuntuotannon ohessa ihmiselle lukuisia erilaisia aineellisia ja aineettomia hyötyjä, joista kaikkia ei pysty mittaamaan rahassa. Suomalaisille perinteisiä keinoja hyödyntää metsää ovat puuntuotanto, marjastus, sienestys, metsästys sekä virkistymismielessä tapahtuva ulkoilu. (Salo 2015, 17-20.)

Metsien aineettomalla monikäytöllä voidaan tarkoittaa esimerkiksi maiseman ja hiljaisuuden hyödyntämistä matkailutarkoitukseen. Metsän monipuolinen käyttö luo metsänomistajalle mahdollisuuden hyödyntää metsäomaisuuttaan muutenkin kuin puuntuotannollisesti; joskus voi olla jopa kannattavampaa panostaa esimerkiksi virkistyskäytön kaupalliseen hyödyntämiseen ja vähentää puuntuotannon osuutta. (Salo 2015, 17–20; Metsänhoidonsuositukset 2022.)

Puun kasvatusta ja korjuu
Puun sivutuotteiden hankinta
Riistanhoito ja metsästys
Marjastus ja sienestys, yrtit ja muut luonnonkasvit
Poronhoito ja muu laiduntaminen
Maaperän aineiden käyttö
Virkistyskäyttö
Luontomatkailu
Maisemanhoito
Luonnonsuojelu
Suojavaikutusten tuotanto ja käyttö
Vesivarojen hoito ja suojelu

Taulukko 1. Metsän monikäytön muotoja (Salo 2015, 20).

Metsien monikäytön yhteydessä nousee tärkeänä käsitteenä esiin ekosysteemi-palvelut. Ekosysteemi tarkoittaa yksinkertaisuudessaan yhdessä eliöstöjen ja niiden elottoman ympäristön muodostamaa kokonaisuutta. Esimerkiksi suo on oma ekosysteeminsä pitäen sisällensä sille ominaisia kasveja, eläimiä ja

metsämaata. Eri ekosysteemien ja koko luonnon tarjoamia aineellisia tuotteita ja luonnosta ihmisen saamaa hyötyä kutsutaan yhdistävästi ekosysteemipalveluiksi. Ekosysteemipalvelujen käsite pitää sisällään metsistä, järvistä tai soilta saatavien monenlaisten aineksien kuten ravinnon, suojan ja muiden tärkeiden hyvinvointitarpeiden tyydyttämistä. (Salo 2015, 20.)

Common International Classification of Ecosystem Services eli kansainvälinen ekosysteemipalvelujen luokittelu määrittelee ekosysteemipalvelut kolmeen isoon alaluokkaan: tuotanto-, ylläpito- ja säätelypalveluihin sekä kulttuuripalveluihin. Tuotantopalvelut pitävät sisällään luonnosta saatavan ravinnon, materiaalit ja energian. Suomen luontoon sovellettavia esimerkkejä tuotantopalveluista ovat marjat ja riista, puu- ja kasvimateriaalit sekä puusta saatava energia. (Salo 2015, 21; Biodiversity Information System of Europe 2022.)

Säätely- ja ylläpitopalvelut pitävät sisällään tapoja, joilla elävät organismit vaikuttavat parantavalla tavalla ihmisen suorituskykyyn. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi luonnon kykyä sitoa kuona-aineita ja hillitä erilaisia luonnonilmiöitä, kuten eroosiota. Metsän kyky sitoa hiilidioksidia itseensä on yksi ajankohtainen ja suuri säätely- ja ylläpitopalvelun muoto. Kulttuuripalvelut pitävät sisällään metsästä ja luonnosta saatavat aineettomat hyödyt, kuten luonnossa tapahtuva palautuminen ja virkistyminen. (Salo 2015, 21; Biodiversity Information System of Europe 2022.)

3 Metsätalous Suomessa ja Etelä-Savossa

Suomessa on puun ja metsien käytön puolesta pitkät perinteet. Esimerkiksi puurakentaminen, kaskeaminen ja tervan poltto ovat olleet perinteisimpiä ja vanhimpia tapoja hyödyntää puuta, mutta myös teollisella puunkäytöllä on pitkä historia. Terva oli ensimmäisiä metsäteollisuuden vientituotteita ja sen kaupallinen tuotanto ulottuu 1600–1700-luvulle. Sitten puun teollinen hyödyntäminen paperituotteiksi ja sahatavaraksi alkoi 1800-luvun lopulla ja on jatkunut tähän päivään asti saaden monipuolisemman kirjon erilaisia tuotteita. Puusta

valmistetaan edelleen perinteisiä tuotteita kuten saha- ja rakennustavaraa, kartonkipakkauksia ja paperia, mutta lisäksi sitä pystytään hyödyntämään esimerkiksi elintarviketeollisuudessa, biopolttoaineen valmistuksessa sekä kosmetiikka- ja vaateteollisuudessa. (Salo 2015, 25–28; Maa- ja metsätalousministeriö 2022.)

Metsien käyttö ja puunkorjuu alkoivat tehostua erityisesti 1950-luvulta lähtien puutavaran kysynnän kasvaessa. Samaan aikaan puunkorjuu alkoi hiljalleen koneellistua metsätraktoreiden, autojen ja moottorisahojen muodossa. Jo nykyisin arkipäivää olevat monitoimikoneet vakiintuivat 1990-luvulla osaksi puunkorjuuta, ja 2000-luvulle mennessä ne olivat ottaneet osakseen hakata lähes kaiken Suomen puunkorjuusta (95 %). 1980- ja 1990-luvuilla kysymykset metsien monimuotoisuudesta ja luonnonsuojelusta astuivat puun teollisen käytön rinnalle. Esimerkiksi Metsähallituksessa siirryttiin 1990-luvulla korostamaan metsien käyttöä taloudellisen ajattelun lisäksi myös ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi. (Metsähallitus 2022.)

Vuonna 2021 Suomen metsissä hakattiin 76,3 milj. m³ runkopuuta. Tästä määrästä metsäteollisuuden tarpeisiin tai vientiin hakattiin 65,7 milj. m³ ja metsänomistajien kotitaloustarpeisiin 0,3 milj. m³. Loput 10,3 milj. m³ olivat energia-puuta eli runkopuuta, joka on hakattu pientalojen polttopuuksi tai metsähakkeeksi lämpö- ja voimalaitoksiin. Vuonna 1985 Suomessa korjattiin puuta 48,9 milj. m³. Tämä osoittaa puunkorjuun kasvaneen tasaisesti vajaan neljäkymmenen vuoden aikaikkunassa. (Luonnonvarakeskus 2022a.)

3.1 Metsätalous Etelä-Savossa

Vuonna 2020 Etelä-Savon maakunnassa metsätalousmaata oli 1 248 000 ha, joista yksityiset metsänomistajat omistivat 76 %. Etelä-Savossa lähes puolet metsistä oli nuoria, alle 40-vuotiaita ja metsien vuotuinen kasvu oli kyseisenä v. noin 9,1 milj. m³. Etelä-Savossa on tavoitteena suojella Metso-ohjelman mukaisesti 6 417 ha metsää vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2019 tavoitteesta oli saavutettu 4 066 ha. (Metsäkeskus 2020, 7, 14.)

Vuonna 2020 Etelä-Savossa taimikon varhaishoitoa, taimikonhoitoa ja nuoren metsän hoitoa tehtiin yhteensä 14 642 ha ja taimikonhoitoa näistä kolmesta selvästi eniten, 7 070 ha (Metsäkeskus 2022a). Hakkuukertymä vuonna 2021 Etelä-Savossa oli 6 394 000 m³ (Luonnonvarakeskus 2022a).

3.2 Metsänomistaja Suomessa ja Kymi-Savon alueella

Yksityismetsänomistajakunnan käyttäytymistä ja rakennetta on tutkittu ja seurattu 1970-luvun puolivälistä lähtien aina tähän päivään asti. Vuonna 2020 tehdyssä laajassa suomalaisia metsänomistajia käsittelevässä tutkimuksessa ”Suomalainen metsänomistaja 2020” kartoitettiin suomalaisten metsänomistajien taustoja, asuinpaikkaa ja tavoitteita metsänkäytön suhteen niin koko Suomessa kuin alueittainkin. (Karppinen, Hänninen & Horne 2020, 4–20.)

Vuonna 2020 suomalaisen metsänomistajan keski-ikä oli 62 vuotta ja ammatti-asetuksellisesti suurimmat metsänomistajaryhmät olivat eläkeläiset (47 %) ja palkansaajat (37 %). Tutkimus osoittaa, että maatalouden harjoittaminen pääasiallisena tulonlähteenä oli laskenut selvästi ja metsänomistajat asuivat yhä vähenivissä määrin metsätilojensa yhteydessä. Vain joka kymmenes metsänomistaja toimi päätoimisena maatalousyrittäjänä ja vakinaisesti tilalla asuvia metsänomistajia oli enää runsas kolmannes kaikista. (Karppinen, Hänninen & Horne 2020, 4–20.)

Suomi on jaettu puunhinta-alueiltaan seitsemään eri alueeseen: Lappi, Kainuu-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Savo-Karjala, Keski-Suomi, Kymi-Savo ja Etelä-Suomi. Kymi-Savon puunhinta-alue pitää sisällään Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson. Kymi-Savon puunhinta-alueella maaseutu oli selkeästi metsänomistajien tyypillisin asuinympäristö, ja sukupuolijaottelussa miehet toimivat metsätilojen omistajina enemmistönä 71 %:lla. Kymi-Savon alueella perheomistuksessa oli 68 % metsätiloista ja suurin osa metsänomistajista oli monitavoitteisia. Monitavoitteinen metsänomistaja tavoittelee metsäomaisuudellaan taloudellisen hyödyn ja -turvan ohella myös aineettomia hyötyjä ja ulkoilumahdollisuuksia. (Karppinen ym. 2020, 18, 72.)

4 Riistametsänhoito

Riistapainotteisen metsänhoidon eli riistametsänhoidon tavoitteena on kehittää tärkeimpien riistalajien kantoja tuottamalla talousmetsiin riistan tarvitsemia elinympäristöjä taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävillä keinoilla (Lindén ym. 2014, 9).

Riistametsänhoitoa voidaan toteuttaa metsänhoidon jokaisessa vaiheessa aina taimikonhoidosta uudistushakkuuseen huomioimalla riistan tyypilliset elinympäristöt ja lisääntymisolosuhteet. Toteutettaviin toimenpiteisiin vaikuttavat mm. metsänomistajan tavoitteet, riistakannat sekä käsiteltävän metsän puusto- ja maastovaihtelut. Yksilöllisellä suunnittelulla sekä riistametsänhoidon ohjeita soveltamalla on mahdollista edistää riistan elinoloja ilman, että metsätaloudesta saatavat tulot kärsivät merkittävästi. (Lindén ym. 2014, 7–11.)

Pienpuuhun kohdistuvissa toimenpiteissä eli esimerkiksi raivaussahatöissä riista voidaan huomioida jättämällä mm. riistatiheiköitä. Riistaeläimille elintärkeää suojaa tarjoavat riistatiheiköt sisältävät eri latvuskerroksen puita, ja ne tulisi sijoittaa runsasvarpuihin kohtiin. Kasvatushakkuissa riistaa pystytään huomioimaan monella tapaa: puulajivaihtelun lisääminen, alikasvoksen ja riistatiheiköiden säästäminen sekä oikea-aikaiset hakkuut ovat yksinkertaisia ja helposti toteutettavia toimenpiteitä riistan hyväksi. Myös vaativampia ja merkittävämpiä keinoja löytyy, kuten erilaisten poikue- ja lisääntymisympäristöjen ennallistaminen sekä kosteikkojen rakentaminen. (Kaukonen ym. 2018, 53–54.)

4.1 Pienriista ja riistametsänhoito

Pienriistaa ovat esimerkiksi metsäkanalinnut, jänikset, vesilinnut, majavat ja pienpedot. Suomessa tavataan kahdeksaa metsäkanalintulajia, joista suosituimmat riistalinnut ovat metso, teeri, pyy ja riekko. Vesilinnustuksessa selkeästi suosituimmat lajit ovat heinäsorsa ja tavi. Vuonna 2021 heinäsorsasaalis koko maassa oli noin 187 000. Jäniksiä tavataan Suomessa kahta eri lajia:

metsäjänis ja rusakko, joista molempia metsästetään aktiivisesti. (Luonnonvarakeskus 2022b.)

Metsien pirstoutumisella on vaikutusta metsäkanalinnuista etenkin metson elinoloihin ja menestymiseen. Metso suosii soidinpaikkoinaan kuivahkoja- ja tuoreita kankaita, joiden valtapuulaji on tyypillisimmin mänty. Metso vaatii menestyäkseen rauhallisia takamaita ja varttunutta metsää. Pienet suoalueet kuuluvat hyvään kanalintumetsään, sillä metsäkanalintujen tyypillinen poikueympäristö on perkaamaton rämeen reunametsä. Mustikan varvikko on poikueiden kannalta tärkeää mm. turvallisen kulkemisen sekä hyönteisravinnon vuoksi. (Malinen, J. & Väänänen, V. 2012, 73–77; Kangas, J. & Karsikko J. 1993, 14–15 & 28–30.)

Metsäkanalintujen elinoloja ja lisääntymismenestystä voi edistää metsänhoidossa suosimalla monikerroksisuutta, latvuspeittoa, eri-ikäisiä ja kokoisia puita sekä hyvin kehittyntä varpu- ja kenttäkerrosta. Vuonna 1993 tehdyssä tutkimuksessa koskien metsäkanalintujen elinympäristövaatimuksia arveltiin, että esimerkiksi hakkuuaukeista johtuneesta metsäpohjien heinittymisestä oli ollut negatiivisia vaikutuksia kanalintukantoihin, sillä heinittymisen arvioitiin lisänneen myyrälajien määrää ja sen myötä pienpetokantoja. Lisääntyneillä pienpetokannoilla on kielteinen vaikutus kanalintukantoihin, sillä ne vähentävät metsäkanalintujen poikastuottoa. (Malinen, J. & Väänänen, V. 2012, 73–77; Kangas, J. & Karsikko J. 1993, 14–15 & 28–30.)

Riistalaji	Kpl
Jänikset	9 200
Vesilinnut	10 206
Metsäkanalinnut	3 000
Muut riistalinnut	11 400

Taulukko 2. Esimerkkejä vuoden 2021 pienriistan saalismääristä Etelä-Savossa (Luonnonvarakeskus 2022c).

Metsäjäniksen vaatimukset elinpaikan suhteen ovat huomattavasti metsoa ja muita kanalintuja vaatimattomammat. Metsäjänis viihtyy nuorissa seka- ja lehtimetsissä. Metsäjänis vaatii elinympäristöltään runsaasti suojaa sekä ravintoa ja hyötyy hetkellisesti uudistusaloille syntyvästä lehtipuuvesakosta. Varhaisperkauksessa tapahtuvan lehtipuun raivaamisen yhteydessä metsäjänis menettää tarvitsemansa ravinnon ja suojan. Metsäjäniksen talviravintoa ovat esimerkiksi pajun ja haavan kuori, versot ja lehtipuiden kukinnot. (Lindén ym. 2014, 9.)

4.2 Hirvi ja riistametsänhoito

Etelä-Savossa ja tutkittavan seuran kotipaikkakunnalla Enonkoskella hirvenmetsästys on yleinen ja suosittu metsästysmuoto (kuva 1). Vuosittain Suomessa hirvijahtiin osallistuu noin 100 000 metsästäjää (Suomen riistakeskus 2015). Hirvenmetsästyksen suosioista Etelä-Savossa sekä metsästysseurojen aktiivisuudesta lajia kohtaan kertoo saaliiden määrä suhteessa myönnettyihin lupiin. Etelä-Savossa hirven pyyntilupia metsästyskaudelle 2021–2022 myönnettiin 3 226 ja niistä käytettiin 3 028. (Suomen riistakeskus 2021a; Suomen riistakeskus 2022b.)

Hirvikannan koko näkyy suoraan niiden aiheuttamien metsätuhojen määrässä, sillä hirvien ravinnonhankinta kohdistuu pääasiallisesti nuoriin koivu- ja mäntytaimikoihin (Riistainfo.fi 2022). Hirvi ei siis pienriistan tavoin tarvitse lisääntyäkseen ja menestyäkseen samalla tavalla metsänhoidollista huomiointia. Hirvieläinten aiheuttamia metsätaloudellisia vahinkoja voi kuitenkin hillitä erityisesti taimikonhoitovaiheessa. Riittävän tiheä ja hyvin hoidettu taimikko kestää parhaiten hirvituhoja.

Kuva 1: Hirvenmetsästys on suosittu metsästysmuoto koko Suomessa ja Etelä-Savossa (Kuva: Aino Temonen).

Nuorissa männyntaimikoissa suositellaan varhaisperkausta, sillä vähemmän lehtipuuvesakkoa sisältävä taimikko ei houkuttele hirviä paikalle. Puolestaan tuhoriskeiltään pienemmille alueille suositellaan jättämään lehtipuuvesakkoa hirviä varten. Taimikonhoidon lisäksi myös ensiharvennushakkuissa on mahdollista huomioida hirvituhojen ennaltaehkäisy: syys- ja keskitalvella maastoon jätettävät männyn latvukset houkuttelevat hirvet pois mahdollisista lähialueen taimikoista. (Äijälä, Koistinen, Sved, Vanhatalo & Väisänen 2019, 55.)

4.3 Jatkuvapeitteinen metsä ja riista

Metsän käsittelyllä on vaikutusta siihen, kuinka monipuolisesti ja runsaasti riistalla viihtyy; oikein tehty riistametsänhoito tarjoaa suojaa ja ravintoa erilaisille riistalajeille. Esimerkiksi metsäkanalinnut viihtyvät yhtenäisillä ja monikerroksisilla metsäalueilla, joissa kasvaa erikokoisia ja -lajisia puita, kenttä- ja varpukerros on hyvin kehittynyt ja metsästä löytyy latvuspeittoa. Ihanteellisin tilanne metsäkanalinnuille on metsä, jossa kasvaa vähintään kolmea eri puulajia, puusto

on eri-ikäistä ja seassa on riistatiheiköitä. (Malinen & Väänänen 2012, 74–78; Mikkola, M. 2017, 165.) Moni riistan kaipaama ominaisuus toteutuu jatkuvapeitteisessä metsässä. Jatkuvapeitteisen metsän kasvatusta tarkoittaa metsänhoitoa ilman isoja avohakkuuta. Eri-ikäisrakenteisessa metsässä kasvaa jatkuvasti eri-kokoisia ja -ikäisiä puita sekä mahdollisesti monia eri puulajeja samaan aikaan. (Huuskonen, Hynynen & Valkonen 2014, 99, 113.)

Eri-ikäisen metsän kasvatukselle on ominaista ja välttämätöntä sen joustavuus sovitaa metsänhoidolliset toimet lähtökohtien, tavoitteiden ja olosuhteiden mukaisesti: samoja keinoja ja oppeja ei voi soveltaa jokaiseen metsään, vaan menetelmät ja aikataulut on aina tehtävä tapauskohtaisesti. Eri-ikäisen metsän kasvatuksen onnistumiselle on edellytyksenä riittävän runsas ja hyväkuntoinen alikasvos, joista kasvaa uusia puita hakkuissa poistettujen tilalle. Metsän riittävä alikasvos edellyttää jatkuvasti syntyviä uusia taimia (Huuskonen ym. 2014, 99–114.)

Poimintahakkuu on yksi jatkuvapeitteisen metsän hakkuumuoto. Poimintahakkuun myötä metsässä säilyy jatkuvapeitteisyys, sillä tässä hakkuutavassa poistetaan suurimpia puita eli käytännössä niitä, joita ei enää kannata kasvattaa. Myös kaikenikäiset ja -kokoiset sairaat ja vialliset puut poistetaan. Näin annetaan pienemmille ja hyväkuntoisille alemman kerroksen puille tilaa kasvaa. (Huuskonen ym. 2014, 99–114.)

Hyväkuntoisten, alemman kerroksen puiden kasvu elpyy nopeasti, kun ne saavat lisää valoa, tilaa ja vettä. Jatkuvapeitteisen metsän kasvatuksessa on mahdollista ja varsin ominaista yhdistellä erilaisia hakkuutapoja. Esimerkiksi poimintahakkuun rinnalla metsään voidaan tehdä pieniä aukkoja. Pienaukko tarkoittaa korkeintaan 0,3 ha:n kokoista aukkoa, jolla ei ole uudistamisvelvoitetta. (Huuskonen ym. 2014, 99–114.)

5 Metsästys - harrastamista ja seuratoimintaa

Kautta aikojen suomalaiset ovat saaneet toimeentulonsa metsästäällä ja kalastamalla. Vuosien saatossa metsästyksen merkitys pelkkänä ravinnon hankkimiskeinona on vähentynyt ja sen virkistymisarvo sekä yhteisöllisyyden merkitys ovat nousseet entistä suurempaan rooliin. Harrastus on säilyttänyt suosionsa maailman muuttuessa: vuonna 2021 metsästyskortin lunasti 307 155 henkilöä.

Sukupuolijakauma metsästäjissä oli vuonna 2021 edelleen selkeä: metsästyskortin lunastaneista 91 % oli miehiä ja 9 % naisia. Naisten määrä metsästäjissä on noussut tasaiseen tahtiin koko 2000-luvun ajan, kun taas miespuolisten metsästäjien määrä on hieman heilahdellut 20 vuoden ajanjaksolla. (Suomen riistakeskus 2022c; Metsästäjälehti 2022.)

Vuonna 1993 asetetun metsästyslain mukaan metsästys tarkoittaa luonnonvaraisen riistaeläimen pyydystämistä, tappamista ja saaliin haltuun ottamista. Metsästyksellä tarkoitetaan lain mukaan myös mm. riistan etsimistä, houkuttelemista, väijymistä tai jäljittämistä. Määritelmä pitää sisällään myös koiran tai muun pyyntiin koulutetun eläimen käyttämistä riistan etsimiseen. Metsästyslaki määrää metsästyksen harjoitettavaksi kestävästi siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, eläimille ei tuoteta tarpeetonta kärsimystä ja metsäluontoa ei vahingoiteta tarpeettomasti. (Metsästyslaki 615/1993, 2 § & 20 §.) Metsästys on yksi tarkimmin valvotuista ja säädellyistä harrastuksista. Metsästääkseen on suoritettava metsästyskortti ja hankittava aseenkantolupa. Lisäksi metsästäjä tarvitsee luvan metsästää tietyllä alueella ja suurriistan pyyntiä varten on suoritettava ampumakoe. (Mikkola 2017, 20.)

Lajin parissa tehdään paljon vapaaehtoistyötä sekä kouluttamista. Esimerkiksi Suomen Metsästäjäliiton tekemällä aktiivisella hanke- ja koulutustyöllä harrastuksen jatkuvuus ja erätaidot pyritään pitämään mukana kulttuurissamme. Suomen Metsästäjäliiton vuoden 2022 toimintasuunnitelmaan kuului mm. erilaisia riistanhoitoon liittyviä hankkeita, metsästysammunnan koulutuksia ja

nuorisotyötä tavoitteenaan saada mahdollisimman moni lapsi ja nuori tutustumaan metsästysharrastukseen. (Suomen Metsästäjäliitto 2022b.)

5.1 Metsästysseuratoiminta

Metsästysseurat ovat rekisteröityjä yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on harjoittaa järkiperaista metsästystä, riistanhoito- ja luonnonsuojelutoimintaa, metsästysampumaurheilua ja kenneltoimintaa. Metsästysseuran jäsenellä on oikeus metsästää ja tehdä riistanhoitoa niillä alueilla, joihin metsästysseuralla on metsästysoikeus. Metsästysseuralla on vuosittain kaksi kokousta. Talvikokouksessa käsitellään talous- ja toiminta-asiat ja valitaan seuran johtokunta. Kesäkokouksessa päätetään metsästysjärjestelyistä, kuten saaliskiintiöistä. (Suomen riistakeskus 2022d.)

Metsästysseurat vuokraavat maa- ja vesialueita tavoitteenaan muodostaa tarpeeksi suuria ja yhtenäisiä metsästysalueita. Metsästysseurojen tyypillinen metsästysalueen koko on 2 000–10 000 ha. (Alholm & Grenfors 2012, 104.) Metsästyslain 6. §:n mukaan oikeus harjoittaa metsästystä ja määrätä siitä kuuluu maan omistajalle. Metsästyslain 11. §:n mukaan alueen omistaja voi vuokrata metsästysoikeutensa kokonaan tai osittain. (Metsästyslaki 615/1993, 6 §, 11 §.) Osittain vuokraamisella tarkoitetaan esimerkiksi vain hirvieläinten metsästysoikeuden vuokraamista pitäen samalla pienriistan metsästysoikeuden itsellään (Alholm ym. 2012, 106). Metsästystarkoitukseen vuokrattavista maa- ja metsäalueista tulee tehdä kirjallinen ja molempien osapuolten allekirjoittama virallinen metsästysvuokrasopimus (Metsästyslaki 615/1993, 12 §).

5.2 Enonkosken riistamiehet ry

Tutkittava seura, Enonkosken Riistamiehet ry on v. 1962 Enonkoskella perustettu metsästysseura. Seuran toiminta keskittyi aluksi pienriistan, kuten jäniksen ja ketun metsästyksen, mutta on kasvanut tasaisesti uusien jahtimuotojen sekä esimerkiksi kiinteistöjen rakentamisen muodossa. Keväällä 2022 Enonkosken Riistamiehet ry:n jäseniä oli lähes 90, ja seuralla oli metsästysmaita käytettävänä yhteensä noin 3 300 ha Enonkosken kunnan alueella. Metsästys- ja

riistanhoitotoiminnan lisäksi seura tarjoaa vuokrattavaksi kiinteistöjään ja järjestää perheille suunnattuja erähenkisiä tapahtumia. (Enonkosken Riistamiehet ry 2022.)

Enonkosken Riistamiehet ry kuuluu Suomen Metsästäjäliiton Savo-Karjalan piiriin, ja seuran toiminnassa sovelletaan Suomen Metsästäjäliiton metsästysseuroille tarkoitettuja mallisääntöjä (Enonkosken Riistamiehet ry 2022). Suomen Metsästäjäliiton metsästysseuroille laaditut mallisäännöt käsittelevät seuran toiminnan periaatteita, jäsenyyttä, kokouksia ja hallinnollisia asioita (Suomen Metsästäjäliitto 2022c).

6 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Etelä-Savossa toimivan Enonkosken Riistamiehet ry -metsästysseuran metsää omistavien jäsenten asennoitumista ja tietämystä liittyen riistan elinoloja ja lisääntymisolosuhteita vaalivaan ja parantavaan metsänhoitoon. Aiheen valinta sekä tutkimus perustuivat tutkijan omaan mielenkiintoon sekä taustaan aihetta kohtaan.

Tutkimuksessa pyrittiin löytämään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Kuinka paljon metsää omistavat metsästäjät tietävät riistametsänhoidosta ja miten he siihen suhtautuvat?
- Onko vastaajilla osaamista tai tietoa käytännön keinoista huomioida riista oman metsänsä hoidossa?
- Millainen on vastaajien käsitys oman metsätilansa nykytilanteesta riistan näkökulmasta?
- Kuinka vastaajat suhtautuvat jatkuvapeitteisen metsän kasvatukseen?
- Vaikuttavatko taustatekijät, kuten metsätilan koko, ikä tai muu vastaava tekijä, suhtautumiseen riistametsänhoitoa kohtaan?
- Onko metsästäjillä ja metsänomistajilla halukkuutta oppia tai tietää aiheesta enemmän?

Yksi juurisyy tutkimukselle ja tutkijan kiinnostukselle aihetta kohtaan oli Suomessa tapahtuva eri metsästysmuotojen maantieteellinen vaihtelevuus ja sen luoma kiinnostus tutkia ihmisten tietoa ja suhtautumista eri riistatyyppien tarvitsemaan riistametsänhoitoon. Suomen riistakeskuksen määrittelemien eri riistalajien metsästysaikoja tarkasteltaessa pystyy havaitsemaan, että riistakannat vaihtelevat Suomessa ja riistakantojen säilyvyyden vuoksi on jokaista riistalajia ja sen metsästysaikaa tarkasteltava alueellisesti. Esimerkiksi valkohäntäpeurojen saalismääriä vertailtaessa on alueellinen ero merkittävä: vuonna 2021 Etelä-Savossa 319 kpl ja samana vuonna Varsinais-Suomessa 25 747 kpl. (Suomen riistakeskus 2022e; Luonnonvarakeskus 2022c.)

7 Aineisto ja menetelmät

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Kyseinen tutkimussuuntaus valittiin tutkimuksen rajautuessa vajaan 90 jäsenen suuruiseen metsästysseuraan ja edelleen sen metsää omistaviin jäseniin. Kvalitatiivista tutkimusta käytetäänkin tyypillisesti silloin, kun tahdotaan tutkia ja selvittää jonkin pienen ryhmän mielipiteitä ja näkemyksiä. (Aarnos ym. 2018, 20–22.)

Tutkimukseen osallistuva joukko ei olisi ollut tutkijan mielestä tarpeeksi kattava kvantitatiiviseen tutkimukseen, sillä kyselytutkimusta tehtäessä olisi myös täytyntä varautua pieneen vastausprosenttiin suhteessa lähetettyihin kyselylomakkeisiin. Näin ollen kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä tutkittavan aineiston kattavuus ja luotettavuus olisivat voineet jäädä vajaiksi. (Aarnos ym. 2018, 20–22.)

7.1 Aineiston hankinta

Tutkittava aineisto hankittiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla. Teemahaastattelu on laadulliseen tutkimukseen sopiva aineistohankintatapa. Teemahaastattelulla pyritään yksinkertaisesti selvittämään, mitä jokin henkilö ajattelee

jostakin tietystä asiasta. Puolistrukturoitu teemahaastattelu sijoittuu täysin strukturoidun ja täysin strukturoimattoman haastattelun välimaastoon. Teemahaastattelun eteneminen, teemat ja kysymykset on määritelty ennakkoon, ja haastattelu etenee tietyssä järjestyksessä. Haastattelijalla on mahdollisuus toteuttaa haastattelut hieman eri tyyleillä haastateltavan mukaan ja osallistua myös itse keskusteluun. (Aarnos ym. 2018, 29–30.) Haastateltavat henkilöt olivat tutkittavan seuran, Enonkosken riistamiehet ry:n jäseniä, jotka omistavat metsäomaisuutta. Muita kriteerejä haastateltaville henkilöille ei asetettu, jotta haastateltavien hankinnasta ei olisi tullut liian haastavaa.

Teemahaastatteluja oli tarkoitus järjestää noin 10 riippuen sopivien haastateltavien löytymisestä. Tästä tavoitellusta määrästä toteutui 8. Haastateltaviksi kysyttävät henkilöt saatiin kasaan soittamalla puhelimitse kriteerit täyttävälle seuran jäsenille. Haastattelut oli tarkoitus pitää pääsääntöisesti Microsoft Teams -palaverina. Mikäli Teams -palaveri ei jostakin syystä sopinut haastateltavalle, oli mahdollisuus myös puhelimitse tai kasvotusten tapahtuvaan haastatteluun.

Haastatteluista puolet toteutui Teams -palaverina ja puolet puhelinhaastatteluina. Aineistot nauhoitettiin ja litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi tietokoneelle. Haastattelut kestivät pituudeltaan 15 minuutista reiluun 30 minuuttiin. Tyypillinen haastattelun kesto oli kuitenkin hieman reilu 15 minuuttia. Koska kyseessä oli puolistrukturoitu haastattelu, oli haastattelutilanne monen kohdalla keskustele-va ja vapaamuotoinen.

7.2 Haastattelurunko

Haastattelua varten laadittiin ennakkoon haastattelurunko (liite 1), joka sisälsi tutkittavat kysymykset ja auttoi haastattelijaa pysymään kiinni ”punaisessa langassa”. Haastattelurunko sisälsi varsinaisten kysymysten lisäksi avustavia kysymyksiä, mikäli haastateltavan henkilön olisi ollut vaikea löytää vastauksia kysymyksiin. Avustavien kysymyksien tarkoitus ei ollut johdatella tiettyihin tai haluttuihin vastauksiin, vaan antaa tarpeen vaatiessa esimerkkejä ajattelun tueksi. Haastattelurunko sisälsi aluksi haastateltavan henkilön taustatietojen

kartoituksen. Taustatiedoilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa mm. ikää, asuinpaikkaa metsätilaan nähden sekä taustaa metsästysharrastukseen liittyen.

Taustatietojen jälkeen siirryttiin kysymyksiin koskien asenteita ja tietämystä riistametsänhoitoa kohtaan. Tässä osiossa syvennyttiin selvittämään haastateltavien ennakkotietoja riistametsänhoidosta sekä esimerkiksi kykyä mainita käytännön keinoja huomioida riista metsänhoidossa. Haastateltavilta kysyttiin myös aiheeseen liittyvää sanastoa ja näin ollen kartoitettiin tietämystä aiheeseen liittyvästä termistöstä. Tämän osion lopussa myös kysyttiin vastaajien tietämystä kemera -tuesta sekä sen riistatiheiköitä koskevasta tukiehdosta. Kemera eli kestävä metsätalouden rahoituslain tuki sallii riistatiheiköiden jättämisen taimikonhoitokuvioille, mikäli perkaamattomat tiheiköt ovat alle 10 % käsiteltävästä pinta-alasta (Metsäkeskus 2022b).

Toisessa teemaosiossa teemana oli metsätila ja riistametsänhoito. Tässä osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän oman metsätilansa tilanteesta riistametsänhoidon näkökulmasta ja halukkuudesta tehdä omalla metsätilallaan riistanmetsänhoitoon liittyviä toimenpiteitä. Metsätila ja riistametsänhoito -osiossa selvitettiin myös asenteita jatkuvapeitteistä metsänkäsittelymuotoa kohtaan sekä uskomuksia riistametsänhoidon liittyen riistametsänhoidon taloudellisiin vaikutuksiin. Teemahaastattelun viimeisessä osiossa selvitettiin haastateltavien näkemyksiä riistametsänhoidon tiedonsaannista sekä haastateltavien suhtautumisesta ja aktiivisuudesta liittyen metsänhoitoa ja riistanhoitoa koskeviin koulutuksiin.

7.3 Aineiston käsitteleminen ja sisällönanalyysi

Haastattelujen jälkeen aineisto litteroitiin eli äänitallenne kirjoitettiin puhtaaksi tekstimuotoon. Kun kaikki haastattelut oli saatu litteroitua, aloitettiin varsinainen aineiston analyysi. Aineiston analyysissä käytettiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia. Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee aineiston ehdoilla, eli teoreettiset käsitteet luodaan aineistosta. Aineistoa tutkitaan teemoittain yksi osio kerrallaan (taustatiedot, asenteet ja tietämys ym.). Puhtaaksi kirjoitetusta aineistosta poimittiin tärkeät lausumat. Tämän jälkeen alkuperäinen vastaus/lausuma

pelkistettiin ja jaettiin alaluokkaan. Alaluokat voidaan tiivistää vielä isompiin yläluokkiin ja tehdä yläluokista yhdistävä päätelmä (taulukko 3). (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.)

Alkuperäinen lausuma	Pelkistetty lausuma	Alaluokka
Olen jättänyt taimikoihini pihlajaa hirvien syötäväksi. Olen myös kaatanut haapoja jäniksille.	Edistän metsänhoidollani monimuotoisuutta ja näin ollen riistan ravinnonsaantia	Osa huomioida riistan metsänhoidossa ja tiedostaa sen merkityksen

Taulukko 3. Esimerkki teoriaohjaavan aineiston analyysistä sovellettuna tutkimukseen.

Haastatteluja analysoidessa useimmat lausumat tiivistettiin vain yhteen kertaan. Litteroiduista haastatteluista poimittiin tietämys, asenteet ja mielipiteet eri teemoista. Apuna aineiston analyysissä käytettiin muun muassa värikoodein tehtäviä merkkauksia puhtaaksi kirjoitettuun aineistoon sekä Microsoft Excel -laskentataulukkoa. Aineistosta poimittiin erikseen myös ideat jatkotutkimuksiin.

8 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksessa haastateltiin ihmisiä kohtuullisen pienen joukon sisältä, joten tutkimusta tehdessä oli tärkeää säilyttää haastateltavien henkilöiden ja vastausten anonymiteetti. Haastateltaville ihmisille ei kerrottu esimerkiksi, ketä toisia henkilöitä haastatteluihin oli osallistunut. Anonymiteetin säilymisestä tutkimuksen eri vaiheissa kerrottiin ennen haastattelujen alkua.

Tutkimuksessa saatua aineistoa säilytettiin suojassa muilta kuin tutkijalta. Haastatteluissa kysyttiin ikää, metsätilan pinta-alaa ja muita tunnistamisen mahdollistavia tekijöitä. Tällaiset tiedot jaettiin tuloksia kirjatessa isompiin luokkiin, jotta tulosten perusteella tutkimuksesta ei voisi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä. Esimerkiksi metsätilan pinta-alat jaoteltiin seuraavalla tavalla isompiin ryhmiin, eikä tilojen tarkkoja pinta-aloja julkistettu:

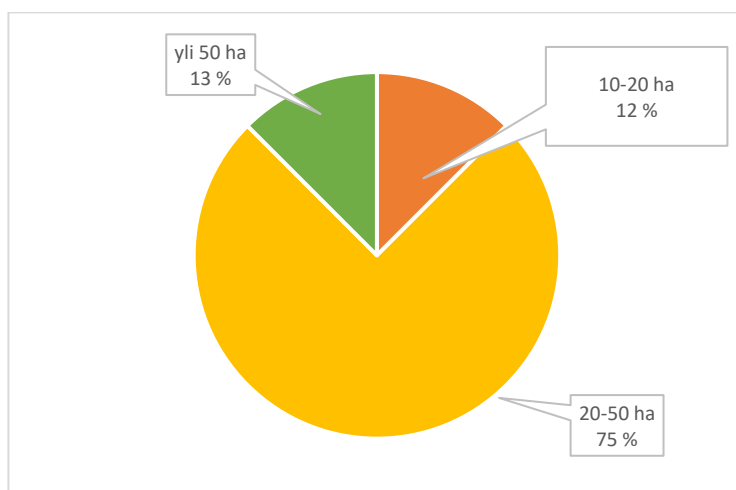
- 10–20 ha
- 20–50 ha
- yli 50 ha.

Samalla tavalla meneteltiin esimerkiksi ikää ja asuinpaikkaa koskevien kysymysten kohdalla. Aineiston analyysin ja tulosten kirjaamisen jälkeen ääniaineistot ja litteroitu aineisto tuhottiin.

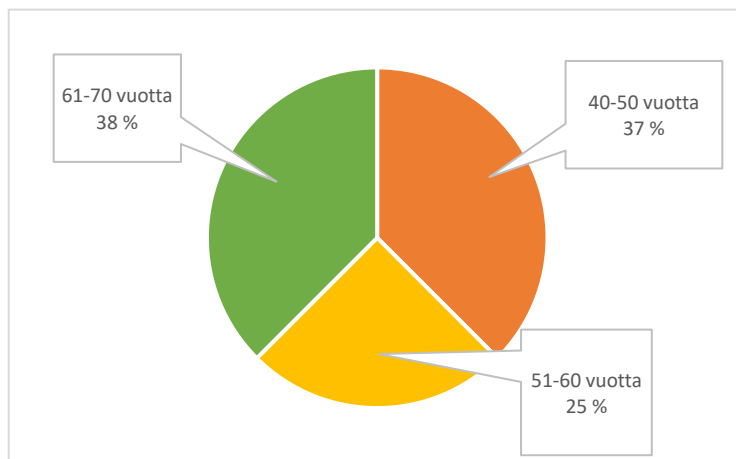
9 Tulokset

9.1 Vastanneet ja lähtötiedot

Vastanneiden henkilöiden keskiarvoikäsi muodostui 57 vuotta ja metsätilojen keskiarvoiseksi pinta-alaksi 38,5 ha. Suurimalla osalla vastanneista metsätilan koko osui 20–50 ha:n kokoluokkaan.

Kuvio 1. Haastateltujen henkilöiden metsätilojen pinta-alajakaumat.

Kuvio 2. Haastateltujen henkilöiden ikäjakaumat.

Haastatelluista suurin osa oli ammattiryhmältään palkansaajia ja samoin lähes jokainen haastateltava asui kauempana metsätilastaan. Vastanneille henkilöille oli karttunut vuosia metsästysharrastuksen parissa aina 15 vuodesta yli 50 vuoteen. Keskimääräinen harrastushistoria oli vastanneiden kesken 31 vuotta. Suurin osa haastateltavista oli aktiivisesti, vuosittain metsästystä harrastavia.

Reilu puolet haastateltavista metsästi hirviä, mutta monilla riistalajien kirjo oli monipuolinen pitäen sisällään niin suur- kuin pienriistankin. Pienriistan kohdalla mainittiin useissa haastatteluissa erityisesti jänis. Metsästettävän riistan osalta tulokset vastasivat hyvin tutkijan oletusta siitä, että erityisesti hirvi olisi alueellisesti katsottuna suosituimpia lajeja ja että kanalintujen metsästäjiä olisi vähemmän. Kanalintujen metsästys mainittiin useissa haastatteluissa, mutta vastauksista pystyi myös tulkitsemaan sen, että kanalintujen kohdalla metsästettävät määrät ovat vuositasolla melko pieniä.

9.2 Tietämys riistametsänhoidosta ja käsitteistä

Tietämystä riistametsänhoidosta kartoitettiin kysymällä päällimmäiseksi mieleen tulevia asioita sekä kysymällä kykyjä mainita käytännön keinoja riistametsänhoidosta. Lisäksi haastateltavilta kysyttiin aiheeseen liittyviä käsitteitä (taulukko 4).

Vastanneista puolella oli runsaasti tietoa riistametsänhoidosta ja he osasivat mainita useita eri keinoja huomioida riista metsänhoidon lomassa. Haastattelussa esiin nousi esimerkiksi riistatiheiköiden jättäminen, lehtipuun jättäminen taimikoihin hirviä varten, kenttäkerroksen vaaliminen ja parantaminen sekä seka- ja jatkuvapeitteisen metsän edistäminen ja säilyttäminen. Pelkistetysti kaikki riistan tarvitsemat elementit eli metsän monimuotoisuus, suoja ja ravinto tulivat haastatteluissa esiin.

Toisella puolikkaalla haastateltavista oli kohtalaisesti tai vähän tietoa käsitteestä, mutta kaikki haastateltavat osasivat mainita edes yhden keinon huomioida riista metsänhoidossa. Tietämystä käsittävän osion johtopäätelmänä voi pitää sitä, että metsää omistavilla metsästäjillä on osittain hyvin laajaakin ymmärrystä metsän monimuotoisuuden hyödyistä riistalle. Tietämys tuli monessa haastattelussa esille tietynlaisena kokonaisuutena haastattelun aikana, sillä useammassa haastattelussa eri kysymysten kohdalla keskustelu rönsysi myös muihin teemoihin.

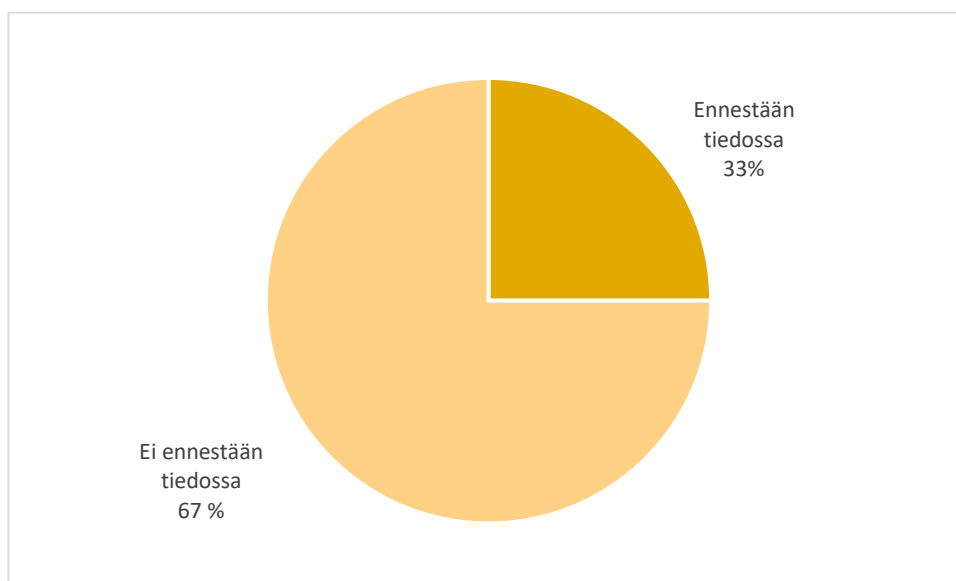
Käsitteistö oli yleisesti ottaen haastateltavilla hyvin hallinnassa. Haastateltavilta kysyttiin, olivatko käsitteet riistatiheikkö, vaihettumisvyöhyke, alikasvos ja metsän mosaiikkimaisuus heille ennestään tuttuja. Vastaukset jaoteltiin karkeasti luokkiin kyllä ja ei.

Käsite	Kyllä	Ei
Riistatiheikkö	7	1
Vaihettumisvyöhyke	3	5
Alikasvos	7	1
Metsän mosaiikkimaisuus	5	3

Taulukko 4. Riistametsänhoitoa koskevien käsitteiden osaaminen taulukoituna.

Kemera -tuki oli käsitteenä tuttu jokaiselle haastateltavalle ja lähes jokainen heistä oli käyttänytkin tukea omassa metsänhoidossaan. Haastateltavilta kysyttiin, olivatko he tietoisia kemera-tuen tukiehdestä, joka sallii taimikonhoitokuvioille jätettäväksi riistatiheiköitä, mikäli niiden pinta-ala on alle 10 % koko käsiteltävästä alasta. Tämä tuli monelle uutena tietona, vaikka lähes jokainen

haastateltava oli hakenut kemera-tukea ja toteuttanut niiden mukaisesti taimikonhoitotöitä.

Kuvio 3. Tietämys riistatiheiköitä koskevasta kemera -tukiehdosta.

9.3 Asenteet riistametsänhoitoa kohtaan

Kartoitettaessa haastateltavien asenteita riistametsänhoitoa kohtaan kysyttiin heiltä aluksi yleistä suhtautumista käsitteestä. Kaikki haastateltavat suhtautuivat suoraan kysyttäessä aiheeseen positiivisesti, ja se herätti monessa päällimmäisenä mieleen myönteisiä ajatuksia. Moni haastateltava oli sitä mieltä, että metsästystä harrastavan henkilön velvollisuus on esimerkiksi riistan ruokinnan ohella huolehtia myös siitä, että riistalla on mahdollisuus lisääntyä ja menestyä omalla metsätalallaan.

Asenteita kartoitettiin läpi koko haastattelujen ja niiden analyysin aikana, sillä vastaukset kokonaisuudessaan kertoivat haastateltavan asennoitumisesta aiheetta kohtaan. Pääsääntöisesti kaikilla haastateltavilla muutamaa lukuun ottamatta asennoituminen aiheetta kohtaan oli hyvin myönteinen ja he ymmärsivät tarpeen huomioida riista metsänhoidossa. Kahdessa haastattelussa suhtautuminen ja asennoituminen oli sävyiltään neutraalimpaa. Kyseisien haastattelun aikana ei kuitenkaan havaittu, että suhtautuminen olisi ollut negatiivista vaan

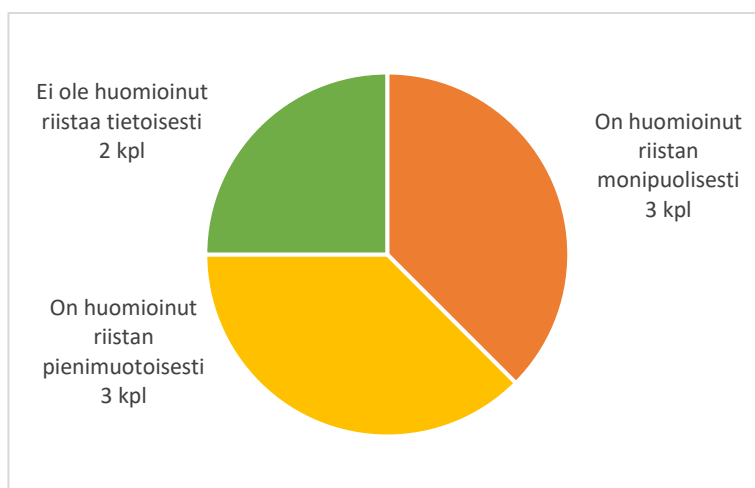
ennemminkin tietämättömyyttä ja näin ollen haastateltavat eivät olleet selvästi aihetta juuri ajatelleet. Näissä muutamassa haastattelussa tuli selkeimmin esille se, että metsästä tavoitellaan ensisijaisesti taloudellista tuottoa.

9.4 Oma metsätila ja riistametsänhoito

Oma metsätila ja riistametsänhoito -osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän menettelyään metsätilallaan riistametsänhoidon näkökulmasta. Suurin osa haastateltavista oli tehnyt tilallaan riistan elinoloja edistäviä toimenpiteitä joko paljon tai vähän. Muutama haastateltava ei ollut tehnyt toimia erityisemmin riistan näkökulmasta, mutta oli mielestään edistänyt monimuotoisuutta metsänhoidossaan. Mikäli haastateltava mainitsi vähintään kaksi eri keinoa, joilla huomioi riistan metsänhoidossaan, pelkistettiin se alaluokkaan ”huomioi riistan pienimuotoisesti”. Mikäli keinoja oli enemmän kuin kaksi, pelkistettiin se taas alaluokkaan ”huomioi riistan monipuolisesti”.

Konkreettisina keinoina huomioida riista omassa metsänhoidossaan nousi esille hyvin pitkälti samat keinot, jotka tulivat esille aiemmassa teemassa. Moni haastateltava oli jättänyt taimikoihin hirville lehtipuuta, kuten pihlajaa. Tämän arveltiin myös suojelevan kasvatettaviksi jätettäviä taimia. Useampi oli jättänyt myös riistatiheiköitä taimikonhoidon yhteydessä. Myös alikasvoksen säästäminen, haapojen kaataminen riistalle, sekametsän suosiminen, alikasvoksen säästäminen ja metsän varpukerroksen vaaliminen tulivat esille riistametsänhoidon keinoina.

Eräässä haastattelussa tuli ilmi, että haastateltavalla oli omassa kuusentaimikossaan meneillään kokeilu, jossa hän jätti taimikon hoitamatta kokonaan. Hänen mukaansa kokeilun tarkoituksena oli antaa hirvien syödä kaikki lehtipuu kuusentaimien seasta, jolloin kuuset saavat kasvutilaa ja riista ravintoa.

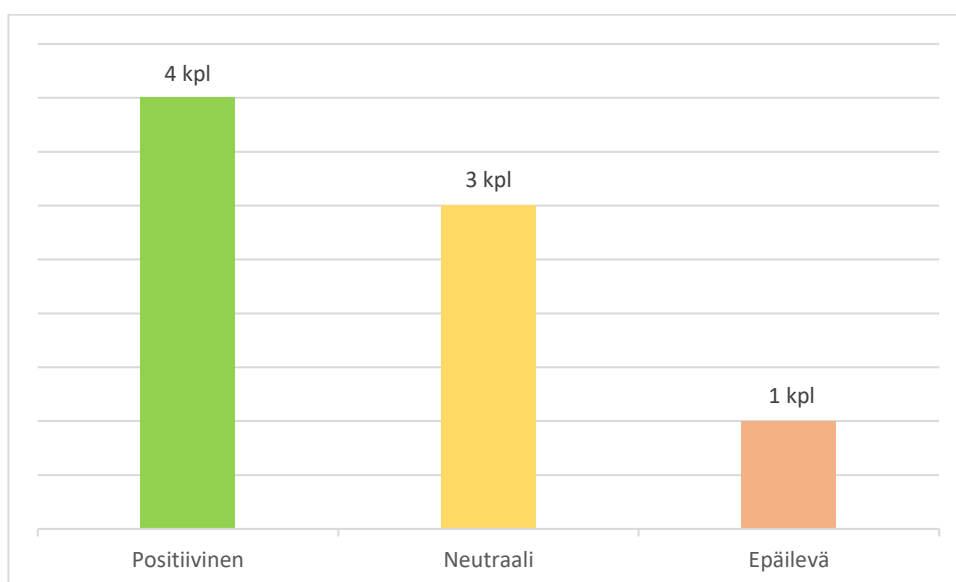
Kuvio 4. Riistan huomioiminen omalla metsätilalla.

Oma metsätila ja riistametsänhoito -osiossa haastateltavilta tiedusteltiin, oliko heidän mielestään riistametsänhoidolla taloudellisia vaikutuksia. Viiden haastateltavan mielestä riistan huomioimisella voisi olla pieniä negatiivisia vaikutuksia. Negatiiviset vaikutukset kiteytyivät pitkälti riistatiheiköihin, sillä niissä puu ei kasvaisi yhtä tehokkaasti ja laadukkaasti kuin raivatussa taimikossa. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että riistametsänhoidolla ei ole juurikaan taloudellisia vaikutuksia. Yksi haastateltavista toi esille mahdollisen positiivisen näkökulman: riistametsänhoidon voisi yhdistää metsästysmatkailuun ja näin ollen saada metsästä lisätuloja.

Suurin osa haastateltavista koki, että heidän metsänsä tila riistan näkökulmasta oli hyvä. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että metsän tilanne oli välttävä ja yksi koki metsänsä tilan riistan näkökulmasta huonoksi. Perusteita metsän heikolle kunnolle riistan näkökulmasta olivat köyhä metsäpohja, ja että ylipäänsä metsää oli haastateltavan mielestä hoidettu liikaa. Hänen mukaansa metsässä viihtyi hirvet ja jänikset, mutta esimerkiksi metsäkanalintujen vaativia varvikoita ei ollut tarpeeksi.

9.5 Suhtautuminen metsän jatkuvaan kasvatukseen

Tutkimuksessa haastateltavilta kysyttiin heidän suhtautumistaan jatkuvaan kasvatukseen muutamalla kysymyksellä. Aiheen pariin johdateltiin kysymällä suhtautumista yleisellä tasolla: positiivinen, neutraali, negatiivinen? Puolet vastanneista suhtautui aiheeseen positiivisesti, kolme vastanneista neutraalisti ja yksi epäilevästi.

Kaavio 1. Haastateltujen suhtautuminen yleisellä tasolla metsän jatkuvaan kasvatukseen

Haastateltavilta kysyttiin, voisivatko he harkita käyttävänsä tai käyttivätkö he jo jatkuvapeitteisen metsäkasvatuksen menetelmää metsätilallaan. Muutama haastateltava arveli, että heidän metsätilallaan jatkuvan kasvatuksen menetelmä toteutui jo pienimuotoisesti kuvioilla, joissa se oli järkevää ja vaivatonta. Esimerkkinä nousivat koivikkokuvioilla alikasvoskuusikon säästäminen. Kenenkään haastateltavan metsätilalla jatkuvaa kasvatusta ei kuitenkaan käytetty pääasiallisena metsänkäsittelykeinona.

Kuusi haastateltavaa oli sitä mieltä, että voisi käyttää jatkuvan kasvatuksen menetelmää metsissään, mikäli se olisi joko taloudellisesti yhtä kannattavaa kuin tasaikäisrakenteisen metsän kasvatusta ja mikäli metsän puusto olisi siihen sopivampaa. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että ei täysin tyrmää ajatusta, että

voisi harjoittaa menetelmää pienissä määrin, mikäli se olisi taloudellisesti kannattavaa.

9.6 Tiedon saatavuus ja kouluttautuminen

Vajaa puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että riistametsänhoidosta aiheena oli tarpeeksi tietoa saatavilla ja keskustelua käydään niin metsänomistajien kuin metsästäjien piirissä. Puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että aiheesta voisi olla enemmän tietoa saatavilla. Tiedonlähteiksi toivottiin esimerkiksi metsäalan sanoma- ja aikakauslehtiä. Yhden haastateltavan mielestä aiheesta informointia ei juuri tarvita.

Haastateltavista 5 oli osallistunut riistaa tai riistametsänhoitoa koskeviin koulutuksiin. Kaikki henkilöt yhtä lukuun ottamatta olivat myös kiinnostuneita osallistumaan tulevaisuudessa koulutuksiin. Tuloksien perusteella metsästäjät ovat koulutuksien suhteen aktiivinen metsänomistajaryhmä, ja heihin kannattaisi kohdistaa erilaisia riistanhoitoa ja metsänhoitoa koskevia koulutuksia.

10 Pohdinta

10.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksen tulokset liittyen riistametsänhoidon tietämykseen ja asenteisiin olivat hyvin pitkälti sellaisia, mitä pystyi olettamaan samankaltaisten tutkimusten tulosten perusteella. Sen sijaan suhtautuminen jatkuvan kasvatuksen metsänkäsittelymuotoon erottui positiivisesti tulosten joukosta. Tuloksista havaittiin, että metsänomistajaryhmänä metsästäjät suhtautuivat jatkuvaan kasvatukseen pääsääntöisesti myönteisesti ja ymmärtävät sen hyödyt riistan näkökulmasta. Tämä yllätti tutkimuksen tekijän, sillä ennako-oletus oli, että suurin osa vastaajista suhtautuisi jatkuvaan kasvatukseen epäilevästi.

Tutkimuksen perusteella metsästäjät ovat metsänomistajina valveutuneita ja punnitsevat metsänsä mahdollisuuksia ja eri kasvatustapojen vaihtoehtoja. Yhdestä haastattelusta oli tulkittavissa, että jatkuvan kasvatuksen menetelmä oli haastateltavalle erittäin varteenotettava vaihtoehto, mikäli se pystyttäisiin osoittamaan taloudellisesti kannattavaksi. Ehto taloudellisesta kannattavuudesta mainittiin monessa haastattelussa koskien jatkuvan kasvatuksen vaihtoehtoa.

Tuloksia verrattiin toiseen samaa aihetta koskevaan tutkimukseen ja sen tuloksiin. Verrattava aineisto oli Ville Blombergin 2018 vuonna suorittama tutkimus ”Suomalaisten metsästäjien suhtautuminen riistametsänhoitoon”. Kyseessä on kvantitatiivinen kyselytutkimus, jossa kartoitettiin mm. metsästäjien taustaa, suhtautumista ja uskomuksia riistametsänhoitoa kohtaan. Myös tämän tutkimuksen tuloksista pystyi tulkitsemaan, että metsästäjät uskoivat riistan huomioimisen metsänhoidossa olevan tärkeää ja he kokivat, että metsänhoidon yhteydessä tehtävä luonnonhoito yleistyy tulevaisuudessa. (Blomberg 2018.)

Tutkimukseen vastanneista 390 henkilöstä 80 % oli kiinnostunut jatkuvan kasvatuksen menetelmästä metsänhoidossa. (Blomberg 2018.) Tulokset näillä kahdella tutkimuksella olivat hyvin saman kaltaiset ja tukivat toisiaan. Tuloksien perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, riistan elinolojen parantaminen sekä jatkuvan kasvatuksen metsänkäsittelytapa ovat tulevaisuudessa yhä enemmän yleistyviä ilmiöitä.

Tutkimuksesta saatua aineistoa verrattiin myös vuonna Santtu Korhosen v. 2020 valmistuneeseen tutkimukseen, jossa tutkittiin Pohjois-Savolaisten metsänomistajien suhtautumista riistametsänhoitoon. Tutkittava ryhmä sijaitsi vierisessä maakunnassa ja oli siten mielenkiintoinen aineisto tuloksien vertailun kannalta. Myös tämä tutkimus oli toteutettu kyselytutkimuksena, ja vastauksia tutkimukseen oli kertynyt 1 679. Tuloksista oli havaittavissa, että riistametsänhoito ei ole isolle metsänomistajaryhmälle yhtä tärkeä asia kuin metsästäville metsänomistajille. Korhosen tutkimukseen vastanneista 45 % harrasti metsästystä ja kaikista vastanneista 54 % oli sitä mieltä, että riista pitää huomioida metsänhoidossa. (Korhonen 2020.)

Korhosen tutkimuksessa oli mielenkiintoinen havainto eri ikäryhmien suhtautumisesta jatkuvaan kasvatukseen. Tuloksista kävi ilmi, että eläkeläiset suhtautuivat myönteisimmin jatkuvan kasvatuksen kykyyn parantaa riistan olosuhteita. Korhosen tutkimuksessa vain 14 % vastanneista oli osallistunut jonkinlaisiin riistametsänhoitoa koskeviin koulutuksiin. (Korhonen 2020.) Se on varsin pieni määrä verrattuna tämän tutkimuksen tuloksiin. Haastatteluihin vastanneista henkilöistä suurin osa, viisi kahdeksasta, oli osallistunut johonkin aiheetta koskeeseen koulutukseen. Metsästäjät ovat tutkimuksen mukaan aktiivinen metsänomistajatyhmä, ja he suhtautuvat myönteisesti koulutusmahdollisuuksiin.

10.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkittava joukko oli melko pieni ja eikä esimerkiksi ikäjakauma vastanneiden kesken ollut kovinkaan laaja. On mahdollista, että mikäli tutkimukseen olisi osallistunut henkilöitä esimerkiksi laajemmalla ikähaarukalta, olisi saatu erilaista tutkimustietoa. Kaiken kaikkiaan tutkittava ryhmä edusti kuitenkin iältään ja metsätilan pinta-alaltaan tyypillistä suomalaista metsänomistajaa. Sen perusteella voidaan ajatella, että tulokset edustaisivat myös suurempaa joukkoa suomalaisia metsästäjiä ja metsänomistajia.

Vastauksien pituuksien välillä oli suurtakin vaihtelua, mikä oli toki odotettavaakin. On mahdollista, että haastateltavat eivät maininneet esimerkiksi kaikkia tietämiään keinoja huomioida riista metsänhoidossa tai he eivät esimerkiksi siinä hetkessä muistaneet kaikkea tietämäänsä.

10.3 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksesta tuli esille muutamia mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Muutama haastateltava henkilö ilmaisi, että mikäli jatkuvan kasvatuksen menetelmä olisi kohtuullisen lyhyellä aikavälillä taloudellisesti kannattavaa, voisi sitä vakavasti harkita myös omassa metsänkäsittelyssään. Voidaan siis olettaa, että

tutkimusta ja neuvontaa jatkuvan kasvatuksen kannattavuuteen ja toteutukseen tarvitaan enenevässä määrin.

Jatkuvan kasvatuksen menetelmää harkittaessa metsänomistajille on selkeästi tärkeää, että metsän taloudellinen tuotto pysyy joko samalla tasolla tai paranee. Metsien monikäytöllä metsästä pystyisi saamaan lisätuloja puunhankinnan rinnalle, joten olisi kenties kannattavaa tutkia monikäytön mahdollisuuksia ja käytettävyyttä sekä kannustaa yksityisiä metsänomistajia sitä kohti. Voisi olla tarpeen tutkia, mitä metsänomistajat kaipaisivat monikäytön edistämisen tueksi ja millaisia keinoja he olisivat valmiita käyttämään.

Lähteet

- Aarnos, E., Eskola, J., Hakala, J., Heikkinen, H., Kiviniemi, K., Lätti, J., Niikko, A., Perkkilä, P., Ropo, E., Saarela, M., Saloviita, T., Syrjälä, L., Valli, R., Wallin, A., Vastamäki, J., Vilka, H., Virtanen, S. & Åhlberg, M. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ahlholm, A. & Grenfors, E. 2012. Metsästysseuran käsikirja. Riihimäki: Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund r.y.
- Biodiversity Information System for Europe. 2022. Common International Classification of Ecosystem Services (CICES). <https://biodiversity.europa.eu/ecosystems/maes/common-international-classification-of-ecosystem-services-cices>. 20.10.2022.
- Blomberg, V. 2018. Suomalaisten metsästäjien suhtautuminen riistametsänhoitoon. Hämeen ammattikorkeakoulu. Metsätalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201805036331>.
- Enonkosken Riistamiehet ry:n kotisivut. 2022. <https://www.enonkoskenriistamiehet.fi/>. 31.3.2022.
- Huuskonen, S., Hynynen, J. & Valkonen, S. 2014. Metsänkasvatus. Menetelmät ja kannattavuus. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Kangas, J. & Karsikko, J. 1993. Metsäkanalintujen elinympäristövaatimukset, metsänhoito ja metsäsuunnittelu. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-40-1313-1>. 7.11.2022.
- Karppinen, H., Hänninen, H. & Horne, P. 2020. Suomalainen metsänomistaja 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 30/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 73 s. [file:///C:/Users/ainot/Downloads/luke-luobio_30_2020%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ainot/Downloads/luke-luobio_30_2020%20(1).pdf), 20.4.2022.
- Kaukonen, M., Eskola, T., Herukka, I., Karppinen, H., Karvonen, L., Korhonen, I., Kuokkanen, P. & Ervola, S. 2018. Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöopas, 130 s.
- Korhonen, S. 2020. Metsänomistajien suhtautuminen riistametsänhoitoon Pohjois-Savossa. Karelia-ammattikorkeakoulu. Metsätalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020051711828>. 8.11.2022.
- Lindén, M., Lilja-Rothsten, S., Saaristo, L. & Keto-Tokoi, P. 2014. Riistametsänhoito: hyvän metsänhoidon suositukset: työopas. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Luonnonvarakeskus. 2022a. Hakkuukertymä ja puuston poistuma alueittain 2021. <https://www.luke.fi/fi/tilastot/hakkuukertyma-ja-puuston-poistuma/hakkuukertyma-ja-puuston-poistuma-alueittain-2021>. 19.10.2022.
- Luonnonvarakeskus. 2022b. Tilastojulkistus. Metsästys 2021. <https://www.luke.fi/fi/tilastot/metsastys/metsastys-2021>. 20.10.2022.
- Luonnonvarakeskus. 2022c. Tilastotietokanta. Riistasaalis Etelä-Savo ja Varsinais-Suomi 2021. <http://bot.fi/3qj5>. 20.10.2022.
- Luonnonvarakeskus. 2022d. Tilastotietokanta. Hakkuukertymä omistajaryhmittäin ja maakunnittain. <http://bot.fi/3qau>. 6.4.2022
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2022. Metsät: hoito, käyttö, suojele. <https://mmm.fi/metsat>. 19.10.2022

- Malinen, J. & Väänänen V. 2012. Kanalinnustus. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Metsähallitus. 2022. Metsätalouden kehitys kruununmetsistä monikäyttömetsiin. <https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/historia/metsatalouden-kehitys/>. 19.10.2022.
- Metsäkeskus. 2020. Etelä-Savon metsäohjelma 2021–2025. <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/alueellinen-metsaohjelma-etela-savo-2021-2025.pdf>, 6.4.2022.
- Metsäkeskus. 2022a. Metsien ja metsätalouden tila. <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/metsien-kehitys-maakunnittain/metsien-ja-metsatalouden-tila>, 8.4.2022
- Metsäkeskus. 2022b. Kemeran tarkastusmenettely. Tarkastusohje 2022. <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/tarkastusohje.pdf>. 24.10.2022.
- Metsänhoidon suositukset. 2022. Metsien monikäyttö. <https://metsanhoidonsuositukset.fi/fi/toimenpiteet/metsien-monikaytto>. 20.10.2022.
- Metsästyslaki 615/1993.
- Metsästäjälehti. 2022. Metsästyskortin lunasti 307 155 metsästäjää. <https://metsastajalehti.fi/ajankohtaista/metsastyskortin-lunasti-307-155-metsastajaa/>. 20.10.2022.
- Mikkola, M. 2017. Metsästäjän opas. Helsinki: Suomen riistakeskus.
- Riistainfo.fi. 2022. Hirvivahinkoihin vaikuttavat tekijät metsätaloudessa. <https://www.riistainfo.fi/metsanhoitokeinot-hirvivahinkojen-vahentamisessa/hirvivahinkoihin-vaikuttavat-tekijat-metsataloudessa>, 5.4.2022.
- Salo, K. 2015. Metsä. Monikäyttö ja ekosysteemipalvelut. Luonnonvarakeskus. Helsinki.
- Suomen Metsästäjäliitto. 2022a. Historia. <https://metsastajaliitto.fi/100-vuotta/historia>, 25.4.2022.
- Suomen Metsästäjäliitto. 2022b. Metsästäjäliiton toimintasuunnitelma 2022. https://metsastajaliitto.fi/sites/default/files/2021-11/Liite%2010.1_syysliittokokous_21_Tosu_2022_final.pdf. 20.10.2022.
- Suomen Metsästäjäliitto. 2022c. Mallisäännöt metsästysseuroille. <https://metsastajaliitto.fi/seuroille/palvelut-seuroille/mallisaannot>, 31.3.2022.
- Suomen Riistakeskus. 2015. Hirvi jahti alkaa viikonloppuna. <https://riista.fi/hirvi-jahti-alkaa-viikonloppuna/>. 10.11.2022.
- Suomen riistakeskus. 2021. Hirvieläinten pyyntiluvat myönnetty Etelä-Savoon. <https://riista.fi/hirvielainten-pyyntiluvat-myonnetty-etela-savoon-2>, 5.4.2022.
- Suomen Riistakeskus. 2022a. Riistametsänhoidon opas. https://riista.fi/wp-content/uploads/2019/02/riistametsanhoidonopas_WEB_pakattu.pdf. 2.11.2022.
- Suomen riistakeskus. 2022b. Hirvisaalis edellisvuosia pienempi. <https://riista.fi/hirvisaalis-edellisvuosia-pienempi>, 5.4.2022.
- Suomen riistakeskus. 2022c. Metsästys. <https://riista.fi/metsastys/>. 20.10.2022.
- Suomen riistakeskus. 2022d. Metsästysseurat. <https://riista.fi/metsastys/palvelut-metsastajalle/metsastysseurat/>. 2.11.2022.
- Suomen riistakeskus. 2022e. Metsästys- ja pyyntiajat. <https://riista.fi/metsastys/metsastysajat/>. 7.11.2022.

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 2018. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Äijälä, O., Koistinen, A., Sved, J., Vanhatalo, K. & Väisänen, P. 2019. Hyvän metsänhoidon suositukset. https://tapio.fi/wp-content/uploads/2020/09/Metsanhoidon_suosituksset_Tapio_2019.pdf. 5.4.2022.

Taustatiedot

- Ikä?
- Ammattiryhmä?
  - opiskelija, palkansaaja, eläkeläinen, yrittäjä?
- Metsätilan pinta-ala?
- Asutko metsätilasi yhteydessä/samalla paikkakunnalla vai kauempana metsätilasta?
- Kuinka kauan olet harrastanut metsästystä tai kuulunut seuraan?
- Harrastatko metsästystä aktiivisesti?
- Millaista riistaa metsästät?
- Oletko metsästysseurassa aktiivi- vai rivijäsen?

Riistametsänhoito: tietämys ja asenteet

- Mitä asioita käsite ”riistametsänhoito” herättää päällimmäisenä mieleen?
- Millainen on yleinen suhtautumisesti riistametsänhoitoon? Negatiivinen, positiivinen, neutraali?
- Voiko mielestäsi metsänhoidollisilla toimenpiteillä olla ylipäättään vaikutusta riistan elinoloihin ja lisääntymiseen? Millaisia?
- Osaatko mainita käytännön keinoja riistan huomioimiseen metsänhoidossa?
- Ovatko seuraavat käsitteet tuttuja?
  - riistatiheikkö
  - vaihettumisvyöhyke
  - alikasvos
  - metsän mosaiikkimaisuus
- Onko kemera -tuki sinulle tuttu käsite?
- Oletko tietoinen, että kemera -tuen tukiehdot sallivat riistatiheiköt jätettäviksi taimikonhoitokuvioille, mikäli niitä on alle 10 % käsiteltävästä pinta-alasta?

Metsätila ja riistametsänhoito

- Koetko että riistaa tarvitsisi huomioida oman metsäsi hoidossa?
- Kun ajatellaan riistan näkökulmasta, millainen on käsityksesi metsätilasi nykytilanteesta?
  - riistatiheiköt?
  - vaihettumisvyöhykkeet?
  - lehtipuuston ja sekametsän suosiminen?
  - eri-ikäisrakenteista metsää?
- Voisitko tehdä metsätilallasi metsänhoidollisia toimenpiteitä riistan elinympäristön ja lisääntymisen hyväksi?
  - Millaisia?
  - Mikäli olet jo tehnyt, koetko tehneesi tarpeeksi vai voisitko lisätä/monipuolistaa toimia?
- Koetko, että riistametsänhoidosta voisi olla/on taloudellisia vaikutuksia? Millaisia?
- Moni riistalaji hyötyy metsän jatkuvasta peitteisyydestä. Mitä ajattelet jatkuvasta kasvatuksesta?
- Voisitko harkita/käytätkö jatkuvan kasvatuksen menetelmää omalla metsätilallasi?

Lopuksi

- Onko riistametsänhoidosta mielestäsi saatavilla tarpeeksi tietoa? Keskustellaanko aiheesta esimerkiksi metsästäjien tai metsänomistajien piirissä?
- Oletko koskaan osallistunut metsästäystä tai riistanhoitoa koskeviin koulutuksiin? Olisitko halukas osallistumaan?
- Onko haastattelun aikana herännyt jotakin mietteitä tai kysymyksiä?